

Asia: VN/3743/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Esitysluonnoksen tausta on EU:n autojen ja niiden perävaunujen puite-asetuksessa ((EU) 2018/858), jossa säädetään hyväksyntä- ja lupamenettelyistä, jolla ajoneuvojen valmistajista riippumattomille huolto- ja korjaustoimijoille annetaan hyväksyntä ja näiden työntekijöille luvat ajoneuvon turvallisuutta koskeviin tietoihin akkreditoitujen arviointilaitoksen toimesta. Kansallisen toimeenpanon aikana on havaittu tarve säätää rikos-rekisteriotteen hyödyntämisestä menettelyyn kuuluvassa luotettavuuden arvioinnissa.

Toiseksi esitetään tehtäväksi muutoksia, jotka liittyvät komission delegoidulla direktiivillä (EU) 2024/846 tehtyihin muutoksiin tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontadirektiivin 2006/22/EY III liitteeseen ja siinä vahvistettuun luetteloon rikkomuksista ja niiden vakavuuden arvioinnista osana luvallista kuljetustoimintaa harjoittavien yritysten riskiluokitusjärjestelmää ja hyvämaineisuuden arviointia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan kahta kansallista muutosta, joista toinen liittyy Liikenne- ja viestintäviraston lupa- ja sopimuskäsittelyyn ja toinen sopimuspalokuntien toimintaedellytyksien turvaamiseen.

Nyt esitetty tapa hyödyntää rikosrekisteriotetta poikkeaa muista rikosrekisterilain pykälistä, joissa rekisteröity saa itse pyytämällä tai rekisterinpitäjän hankkimana rekisteriotteen paljon, sillä muissa tapauksissa rikosrekisteriote vain näytetään tietojen saantiin oikeutetulle, palautetaan henkilölle tai tuhoaan. Nyt esitettyssä laissa puhdas rikosrekisteriote toimitettaisiin yksityiselle arviointilaitokselle, joka tallentaisi rikosrekisteriotteen. Koska menettely poikkeaa yleisesti käytössä olevasta tavasta, on lakia säätäessä kiinnitettävä erityistä huomiota käsittelyn rekisteröidylle aiheuttamiin riskeihin ja tietosuojalainsäädännön asettamiin vaatimuksiin. Käytännön toiminnassa arviointilaitoksen ja niitä akkreditoivan toimijan tulee nyt esitetyn kaltaisessa toiminnassa varmistaa tietosuojalainsäädännön asettamien vaatimusten, kuten esimerkiksi vaikutustenarvioinnin toteutuminen.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) edellyttää, että henkilötietojen käsittelylle on asetuksen 6 artiklan mukainen peruste. Hallituksen esitykseen tulee selkeyden vuoksi lisätä tieto siitä, mihin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaiseen perusteeseen käsittely perustuu.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohta edellyttää, että henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten. Asetuksen X liitteen 4.3.1 kohdan i alakohdan mukaan vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten on säilytettävä hyväksyntä- ja lupatarkastuksista kirjatut tiedot viiden vuoden ajan. Tämä ei kuitenkaan velvoita arviointilaitosta poistamaan tietoja sen jälkeen, kun viiden vuoden aika on kulunut. Kun kyse on rekisteröidyn kannalta arkaluontoisista tiedoista, tulisi tietojen poistoajan ilmetä arviointilaitosta velvoittavasti laista.

Ahtonen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto